

TDP004

Operatorer, upprepning, funktioner, mm

Eric Ekström

Institutionen för datavetenskap

Handout version

- 1 Namespace
- 2 Fler strömmar
- 3 Operatorer
- 4 Scope
- 5 Funktioner
- 6 Upprepning
- 7 Inkludering

Namespace

Måste vi skriva `std::` varje gång?

```
#include <iostream>
#include <iomanip>

using namespace std;

int main()
{
    std::cout << std::setw(6)
               << std::setfill('.')
               << 10 << std::endl;
    return 0;
}
```

Namespace

- Samla funktioner och variabler under ett namn
- Kan särskilja mellan grupper som har samma namn på variabler och funktioner
- `using namespace [namn];` använder vi inte då det finns en krock mellan namn

- 1 Namespace
- 2 **Fler strömmar**
- 3 Operatorer
- 4 Scope
- 5 Funktioner
- 6 Upprepning
- 7 Inkludering

Flera strömmar

- En ström kopplas till en datakälla vi kan hämta tecken från eller ett datamål vi kan skicka tecken till
- Tecken kommer i en viss ordning som inte kan ändras
- Vi mellanlagrar tecken i strömmen för att kunna hantera dessa effektivare
- Fungerar lika oberoende av datakälla/datamål

Flera strömmar

Exempel på andra typer av strömmar vi kan använda.

```
using namespace std;

#include <iostream>
istream cin;           // Tangentbord som källa
ostream cout;          // Terminal som mål

#include <fstream>
ifstream infile {"config.txt"}; // En fil som källa
ofstream outfile {"save.txt"};  // En fil som mål

#include <sstream>
istringstream iss {teststring}; // kopia av en sträng som källa
ostringstream oss {};           // samlar all data i en sträng
oss.str();                      // Ger den sparade strängen
```

Flera strömmar - std::cerr

```
using namespace std;

int main()
{
    cerr << "Something went wrong" << endl;
    cout << "Something went right" << endl;
    return 0;
}
```

Använd `std::cerr` för att skriva ut felmeddelanden i terminalen. Detta kan läsas separat av ett annat program, vilket gör det lätt att skilja på faktiskt utdata och felmeddelande.

Fler strömmar

Dela en sträng m.h.a strängströmmar

```
std::string line {"Eric 1997"};

istringstream iss {line};

string name {};
int year {};

if ( iss >> name >> year )
{
    std::cout << name << " är född " year << std::endl;
}
else
{
    std::cerr << "Strängen gick inte att dela" << std::endl;
}
```

Strängströmmar är att föredra över de inbyggda funktionerna för strängar som t.ex substr(). Vi kommer prata mer om standardbiblioteket och hur man ska använda det framöver.

- 1 Namespace
- 2 Fler strömmar
- 3 Operatorer**
- 4 Scope
- 5 Funktioner
- 6 Upprepning
- 7 Inkludering

Operatorer

Vilka operatorer finns i C++ ?

Aritmetiska operatorer	+ - * / % ++ --
Jämförelseoperatorer	< > <= >= == !=
Logiska operatorer	&& ! or and not
Strömoperatorer	<< >>
Tilldelning	= += -= *= /= %=
Minnesoperatorer	* & ->
Bitoperatorer	<< >> ~ ^ &

Operatorer

- Aritmetiska operatorer fungerar som vanligt. Beräkningsordning som i matematiken. Kan ändras med parenteser.
- `operator%` ger resten vid en division.
- Datatypen styr vad som görs! Heltal delat på heltal ger heltalsdivision.

```
a = 4 + 2;
```

```
x = 7 / 3; // x = 2
```

```
y = 7 % 3; // y = 1
```

Operatorer

- Många operatorer har en kombinerad operator med tilldelning.

```
x = x + 7;  
x += 7;
```

- Öka eller minska med ett går att göra med operator++ och operator--. Dessa finns i två varianter: prefix och postfix.

```
int y {};  
y++;  
y--;  
++y;  
--y;
```

Operatorer

Vad är skillnaden mellan prefix och postfix?

```
int x { 1 };  
std::cout << x    << std::endl;  
std::cout << ++x  << std::endl;  
std::cout << x    << std::endl;  
  
std::cout << x    << std::endl;  
std::cout << x++  << std::endl;  
std::cout << x    << std::endl
```

```
1  
2  
2  
  
2  
2  
3
```

Postfix “ger ut värdet först, och sen adderar”.

Operatorer

Jämförelseoperatorerna ger ett sanningsvärde som svar.

- Hur många av de 6 operatorerna kan du skapa som ett uttryck av de andra?
- Ex. $x < y == y > x$

De logiska operatorerna ger också sanningsvärde som svar.

- `||` - logisk OR
- `&&` - logisk AND
- `!` - logisk NOT

Operatorer

- Operatorer i sammansatta uttryck utvärderas i bestämd ordning.
- Om du inte intuitivt vet ordningen, använd parenteser!
- Kolla [operator precedence](#) på cppreference!

```
int x { 1 + 2 * 3 - 4 };  
int y { 1 + (2 * 3) - 4 };  
  
bool b { true || false && true };  
bool b { true || (false && true) };
```

Operatorer

- Short-circuit evaluation används för AND och OR.
- Ide: Utvärdera första uttrycket och avgör om andra uttrycket behöver utvärderas.

```
int x {1};  
if (x < 5 || x++)  
{  
    //Instruktioner  
}
```

```
int x {1};  
if (x >= 5 && x >= 3)  
{  
    //Instruktioner  
}
```

- 1 Namespace
- 2 Fler strömmar
- 3 Operatorer
- 4 Scope**
- 5 Funktioner
- 6 Upprepning
- 7 Inkludering

Scope

- Ett program består av satser (instruktioner)
- Satser som omsluts av {} ligger i ett block

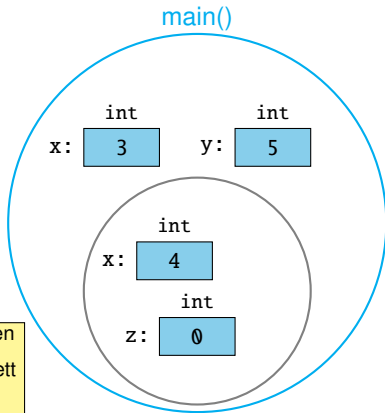
```
//Utanför blocket  
  
if ( villkor )  
{  
    // Inne i blocket  
}  
  
// Också utanför blocket
```

- Alla deklARATIONER (t.ex. variabler) har ett scope
- Variabelns scope styrs av var den är deklarerad.

Scope

```
#include <iostream>

int main()
{
    int x {3}, y {5};
    {
        int x {4};
        int z {};
        cout << x << ' ' << y << endl;
    }
    z = 6; // Fel, z finns inte här
}
```


- Vi kan skapa block var som i koden
- De deklarationer som görs inom ett block gäller endast där
- Vi säger att variabelns scope är det blocket

- 1 Namespace
- 2 Fler strömmar
- 3 Operatorer
- 4 Scope
- 5 Funktioner**
- 6 Upprepning
- 7 Inkludering

Funktioner

```
#include <iostream>
using namespace std;

void hello_world()
{
    cout << "Hello world!" << endl;
}

int add_five(int i)
{
    return i + 5;
}

int main()
{
    hello_world();
    cout << add_five(23) << endl;
}
```

```
Hello world!
28
```

Funktioner

```
[returtyp] funktion_namn([parametrar])  
{  
    // Instruktioner  
    [möjlig retursats]  
}
```

- En funktion är en samling instruktioner. Dvs ett block med ett namn
- Kan anropas för att utföra funktionens instruktioner
- Vi behöver inte veta exakt vilka instruktioner funktionen består av för att använda den. Det räcker att veta funktionens deklaration.
- Ska ha ett exakt syfte och inga sidoeffekter

Funktioner

Vad händer om man glömmer returnera?

```
int slarver()
{
    // return 9;
}
int main()
{
    int x { slarver() };
}
```

Komplettering på labben! Men kompilatorn kan rädda oss!

```
$ g++ -std=c++17 -Wall -Wextra -Weffc++ slarver.cc

slarver.cc: In function 'int slarver()':
slarver.cc:4:1 warning: no return statement in function
    returning non-void [-Wreturn-type]
```

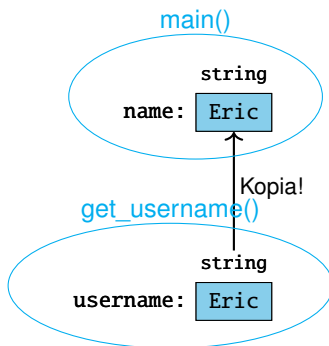
Funktioner

- Funktioner kan ha flera retursatser. Vid return avslutas funktion.
- En funktion som inte behöver ett returvärde har returtypen void.

Funktioner

```
int main()
{
    string name {};
    name = get_username();
    return 0;
}
```

```
string get_username()
{
    string username {};
    cout << "Skriv namn: ";
    cin >> username;
    return username;
}
```


Funktioner - parameteröverföring

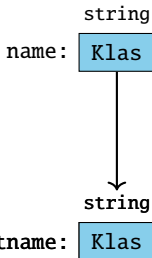
Hur skickar vi data till en funktion?

- Anroparen skickar in ett argument (en variabel eller värde)
- Funktionen tar emot argumentet i en parameter (en variabel)
- Flera argument kan skickas till funktionen. Ordningen avgör vilken parameter de sparas i.
- Argument kan överföras på flera sätt
 - kopia (som får ändras, eller inte ändras)
 - referens
 - referens som inte får ändras

Funktioner - parameteröverföring

```
int main()
{
    string name { "Pontus" };
    print(name);
    return 0;
}
```

```
void print(string firstname)
{
    cout << "Jag heter "
          << firstname
          << end;
}
```

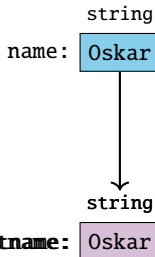

Funktioner - parameteröverföring

```
int main()
{
    string name { "Oskar" };
    print(name);
    return 0;
}
```

```
void print(string const firstname)
{
    cout << "Jag heter "
          << firstname
          << end;
    firstname = "Eric";
}
```

KOMPILERAR EJ!

Referenser

```
int main()
{
    int x {5};
    int& y {x};
    x = 7;
    cout << y; // ???
}
```

y är nu en referens till x. Om vi ändrar ena kommer andra att ändras.

- Alla variabler är sparade någonstans
- Istället för att kopiera värdet ger vi direkt tillgång till det
- Minnesplatsen får två namn
- Kan referera till variabler i ett annat scope
 - Var försiktig, variabeln vi refererar till kan gå ur sitt scope!

Funktioner - parameteröverföring

```
int main()
{
    string name { "Klas" };
    print(name);
    return 0;
}
```

string
firstname ~~name~~: Oskar

```
void print(string const & firstname)
{
    cout << "Jag heter "
         << firstname
         << end;
}
```

Funktioner

Vilken typ av parameteröverföring ska jag välja?

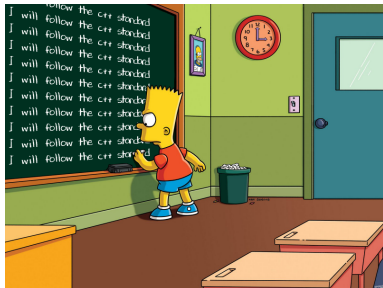
1. Vill jag ändra på argumentet?
-> Referens
2. Är det en inbyggd datatyp? (int, float, bool, etc.)
-> Kopia
3. Är det en sammansatt datatyp? (string, vector, etc.)
-> Konstant referens

VIKTIGT!!

- 1 Namespace
- 2 Fler strömmar
- 3 Operatorer
- 4 Scope
- 5 Funktioner
- 6 Upprepning**
- 7 Inkludering

Upprepning

- På vilka olika sätt kan vi upprepa?
 - Ett specifikt antal gånger
 - Tills något händer
- Tre olika språkkonstruktioner
 - `while`
 - `do-while`
 - `for`

Upprepning - while

Upprepa instruktionerna i blocket så länge villkoret är sant.

```
while ( villkor )  
{  
    // Block med instruktioner  
}
```

- Använd när vi inte vet hur länge vi ska iterera
- Kör noll eller flera gånger

Upprepning - while

```
std::string name {};  
std::cout << "Vad heter du?" << std::endl;  
std::cin >> name;  
  
while (name != "Klas")  
{  
    std::out << "Bättre namn kan du! Vad heter du?" << std::endl;  
    std::cin >> name;  
}  
std::cout << "Nämen! Det var ett fint namn." << std::endl;
```

Upprepning - do while

Upprepa instruktionerna i blocket så länge villkoret är sant.

```
do
{
    // Block med instruktioner
}
while ( villkor );
```

- Använd när vi inte vet hur länge vi ska iterera
- Kör en eller flera gånger

Upprepning - do while

```
std::string name {};  
  
do  
{  
    std::out << "Vad heter du?" << std::endl;  
    std::cin >> name;  
}  
while (name != "Klas");  
  
std::cout << "Nämen! Det var ett fint namn." << std::endl;
```

Upprepning - for

- Upprepar instruktionerna i blocket så länge villkoret är sant.
- I slutet av varje varv kör vi instruktionen end
- Innan första varvet, kör satsen |init|

```
for (init; villkor; end)
{
    // Block med instruktioner
}
```

- Använd när vi kan räkna ut exakt hur länge vi ska iterera.
- Skiljer sig markant från python!

Upprepning - for

```
#include <iostream>

int main()
{
    int x {};

    for (int i {1}; i < 4; ++i)
    {
        x += i;
    }
    std::cout << x << std::end;
}
```

x: int
6

i: int
4

- 1 Namespace
- 2 Fler strömmar
- 3 Operatorer
- 4 Scope
- 5 Funktioner
- 6 Upprepning
- 7 Inkludering

Inkludering

- Varför inkluderar vi?
 - Vi vill inte uppfinna hjulet igen eller kopiera kod varje gång vi vill använda något.
- Vad händer när vi inkluderar?
 - Koden i den andra filen kopieras automatiskt in.
- Varför inkluderar vi inte bara allt?
 - Det tar längre och längre tid att kompilera!
 - Inkludera endast det vi använder

www.ida.liu.se/~TDP004/